

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/семестр	2025/2026 2
-----------------------------	-----------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Історія туризму
Кафедра	Кафедра географії та туризму
Освітня програма	Туризм
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: обов'язкова Кількість кредитів: 4 Лекції: 24 Семінарські/практичні заняття: 16 Лабораторні заняття: – Самостійна робота: 80
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Бергхауер О. О., к.г.н. berghauer.sandor@kmf.org.ua Олаг Н.К. olah.natalia@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	-
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Анотація дисципліни. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи теоретико-практичних знань з історії туризму. Зокрема, засвоєння логіки історичного розвитку туризму та його історичних форм, вивчення досвіду організації і ефективності функціонування сфери туризму в Україні. Очікувані програмні результати (сформувані у студентів): Інтегральна компетентність Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. <i>Загальні компетентності</i> К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про

	природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. К04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу. <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i> К16. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. <i>Програмні результати навчання</i> ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. Основна тематика дисципліни: Тема 1. Подорожі в стародавньому світі Тема 2. Подорожі в епоху середньовіччя Тема 3. Подорожі та великі географічні відкриття в другій половині XV-XVI столітті Тема 4. Розвиток подорожей в епоху просвітництва Тема 5. Розвиток туризму на українських землях до початку XX століття. Становлення туристської справи в СРСР та Україні Тема 6. Найважливіші події історичного минулого Закарпаття та події пов'язані з туризмом краю Тема 7. Становлення туризму як масового явища Тема 8. Сучасний стан туристської галузі України та Закарпаття
--	--

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Дисципліна завершується екзаменом. Результативність студента під час вивчення дисципліни оцінюється за 100-бальною системою. Розподіл балів, які нараховуються за виконання окремих складових курсу:

Семестрові завдання	Бали	Критерії оцінювання
Виконання практичних завдань	20 балів	Перелік практичних завдань із зазначенням максимальної кількості балів наведений в додатку 2.
Контрольна робота	20 балів	Зразок завдання контрольної роботи наведений в Методичних вказівках
Іспит	60 балів	В кожному білеті 2 теоретичних питання Перелік питань, які виносяться на іспит, наведено в додатку 2

Загальна оцінка виставляється як сума набраних балів за роботу на семінарських заняттях, контрольну роботу та відповідь під час іспиту.

Інша інформація про дисципліну (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Політика дисципліни передбачає дотримання академічної доброчесності, тобто: ☐ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. ☐ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей. ☐ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права. ☐ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. ☐ Надання достовірної інформації про використання штучного інтелекту при виконанні завдань. Студент має повідомити (в письмовій формі) про використання ШІ, якщо таке мало місце, та описати, яким чином його було застосовано; необхідно надати посилання на взаємодії з чат-ботами. Classroom: https://classroom.google.com/c/ODAwOTU1ODM2ODU1 Методичне забезпечення доступно за посиланням: https://okt.kmf.uz.ua/ftt/oktat-ftt/Turyzm_Turizmus_BSc/Istoriia_turyzmu_Turizmustortenet/
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	1. Устименко Л. М.Афанасьєв І. Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. 4-те видання (м'яка обкладинка), Алерта, 2023 2. Brenzovics László et al. (szerk.) Kárpátalja története örökség és kihívások. Monográfia. II. RF KMF – „RIK-U” Kft., Beregszász–Ungvár, 2021 3. Олександр БЕРГХАУЕР – Гейзо ПАПП – Атілла ТОВТ – Наталія ОЛАГ: Історія туризму / Turizmustörténet. Методичні вказівки / Módszertani útmutató до практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни / a gyakorlati feladatok teljesítéséhez és a modulzáró dolgozatok megírásához. Берегове / Beregszász 2022р. / 2022 Додаткова література: Додаток №3

Програма навчальної дисципліни

Модуль №1

Виникнення подорожей та туризму

Тема №1. Предмет та завдання історії туризму. Епохи в історії туризму. Відмінність між поняттями «подорож» та «туризм». Головні фактори впливу на подорожі та туризм. Походження слова «туризм». Предмет «Історії туризму». Завдання дисципліни, головні проблеми. Основні епохи історії туризму.

Тема №2. Подорожі стародавнім світом. Сім чудес стародавнього світу. Греки та римляни. Головні фактори виникнення подорожей. Тема №3. Подорожі Середньовіччя. Подорож та інфраструктура в середні віки. Подорожі вікінгів у 8-12 століттях. Причини хрестових походів. Морські подорожі арабського світу у 7-15 століттях. Марко Поло. Васко да Гама

Тема №4. Економічні, технічні та політичні передумови подорожей. Подорожі Середньовіччя. Ярмарки, торгівельні шляхи. Подорож та інфраструктура в середні віки. Освіта. Охорона здоров'я, лікування, як мотивація.

Тема №5. Подорожі епохи Великих географічних відкриттів. Христофор Колумб. Фернан Магеллан. Розвиток мореплавства та великі географічні відкриття. Етапи великих географічних відкриттів.

Тема №6. Подорожі епохи Просвітництва. Гран-тур. Подорожі епохи Просвітництва.

Тема №7. Подорожі в 17-18. століттях. Подорожі доби промислової революції. Джеймс Кук Відкриття Азії та Сибіру. Російські мандрівники та подорожі у 17-18 століттях.

Модуль №2

Становлення та розвиток сучасного туризму. Розвиток туризму України та Закарпаття

Тема №8. Становлення сучасного туризму. Подорожі доби промислової революції. «Залізна» революція. Розвиток туризму та системи туризму в 19-му та на початку 20-го століття. Томас Кук та його діяльність

Тема №9. Розвиток туризму в 20-му столітті. Подорожі першої половини 20-го століття. Утворення перших туристичних організацій

Тема №10. Розвиток туризму на українських землях до початку 20-го століття. Становлення туризму Радянського Союзу. Тенденції подорожей між двома світовими війнами. Суспільні фактори розвитку туризму в другій половині 20-го століття. Глобальний розвиток індустрії туризму та його головні риси в другій половині 20-го століття

Тема №11. Основні події в історії України та їхній зв'язок з туризмом. Подорожі на території сучасної України в середні віки. Мандрівники на території сучасної України в перших роках Нового часу. Стан туризму в Україні після отримання незалежності.

Тема №12. Коротка історія Закарпаття. Праісторія території Закарпаття. Завоювання батьківщини угорцями, утворення держави. Королі династії Арпадів. Закарпаття в 14-15 століттях. Закарпаття в 16-17 століттях. Визвольна війна під проводом Ференца Ракоці II. Події епохи реформів та визвольної війни на Закарпатті. Закарпаття до Першої світової війни

Закарпаття між двома світовими війнами. Сучасне Закарпаття

Тема №13. Туристичні відносини в історії Закарпаття. Головні історичні події Закарпаття пов'язані з туризмом. Головні події першої половини 20-го століття та їх зв'язок з туризмом. Меморіальні місця на Закарпатті

Тема №14. Сучасний стан туристської галузі України. Туризм України в період Радянського Союзу. Туристичні організації в Україні. Законодавчі норми пов'язані з туризмом в незалежній Україні.

Тема №15. Сучасний стан туристської галузі Закарпаття. Туризм Закарпаття в період Радянського Союзу. Характерні риси туризму Закарпаття. Економічна важливість закарпатського туризму

Шкала оцінювання: національна та ECTS / Osztályozási skála: nemzeti és ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Tanulmányi összpontszám	Оцінка ECTS / ECTS osztályzat	Оцінка за національною шкалою / Osztályzat a nemzeti skála szerint	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики / vizsga, évfolyammunka és gyakorlat esetén	для заліку / beszámoló esetén
90 – 100	A	відмінно / jeles	зараховано / megfelelt
82-89	B	добре / jó	
75-81	C		
64-74	D	задовільно / elégséges	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання / elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання / nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

Розподіл балів, які нараховуються за виконання практичних завдань модулів курсу:

- Практична робота №1. Великі географічні відкриття (4 бали)
 Практична робота №2. Життєвий шлях відомих дослідників (6 балів)
 Практична робота №3. Технічний прогрес і туризм (4 бали)
 Практична робота №4. Головні події історії Закарпаття (6 балів)

Питання до підсумкового контролю

1. A turizmustörténet tárgya és feladata / Предмет і завдання історії туризму
2. „Turizmus” szó eredete / Походження терміна «туризм»
3. Az utazások kialakulásának fontosabb tényezői / Основні чинники виникнення подорожей і туризму

4. A turizmus történetének korszakai / Історичні етапи розвитку туризму
5. A turizmus történetének korszakai. Az első korszak utazásainak jellemző vonásai / Історичні етапи розвитку туризму. Перший етап
6. A turizmus történetének korszakai. A második korszak utazásainak jellemző vonásai / Історичні етапи розвитку туризму. Другий етап
7. A turizmus történetének korszakai. A harmadik korszak utazásainak jellemző vonásai / Історичні етапи розвитку туризму. Третій етап
8. A turizmus történetének korszakai. A negyedik korszak utazásainak jellemző vonásai / Історичні етапи розвитку туризму. Четвертий етап
9. A turizmus történelemben betöltött jelentősége / Значення туризму для історії людства
10. Az ősi népek mobilitása. Kréta és Mükéné / Мобільність древніх народів. Крит і Мікени
11. Görögök és rómaiak / Греки і римляни
12. Az ókori világ hét csodája / Сім чудес стародавнього світу
13. A mai világ hét csodája / Сім чудес сучасного світу
14. A középkor társadalmi változásai és a korabeli utazások jellemzői / Соціально-економічна характеристика розвитку і види подорожей в епоху Середньовіччя
15. A középkori utazások fejlődésére ható fontosabb összetevők / Основні чинники, які вплинули на розвиток подорожей в Середні віки
16. A középkori utazások típusai / Основні види Середньовічних подорожей
17. A zarándokutak felvirágzása / Подорожі пілігримів. Прочанство
18. A Máltai lovagrend / Орден госпітальєрів
19. A keresztes hadjáratok / Хрестові походи
20. A keresztes hadjáratok okai / Основні причини хрестових походів
21. Az arab világ tengeri utazásai a 7-15. században / Розвиток мореплавства в VII-XV ст. в Арабському світі
22. A vikingek utazásai a 8-12. században / Подорожі вікінгів у VIII-XII століттях
23. Utazás és infrastruktúra a középkorban / Розвиток інфраструктури для подорожуючих в епоху Середньовіччя
24. Utazás és infrastruktúra a középkorban. Az egészség megóvása, kezelés mint motiváció / Розвиток інфраструктури для подорожуючих в епоху Середньовіччя. Традиції подорожей з метою оздоровлення
25. Utazás és infrastruktúra a középkorban. Oktatás / Розвиток інфраструктури для подорожуючих в епоху Середньовіччя. Освіта
26. Középkori utazások. Vásárok, kereskedelmi útvonalak / Середньовічні подорожі. Ярмарки, торгові шляхи
27. Marco Polo / Марко Поло
28. A felvilágosodás korának utazásai / Чинники розвитку подорожей в епоху Відродження
29. A felvilágosodás korának utazásai / Чинники розвитку подорожей в епоху Відродження
30. A Nagy földrajzi felfedezések kora / Епоха Великих географічних відкриттів
31. A nagy földrajzi felfedezések korszakai / Епохи Великих географічних відкриттів
32. A tengerészet fejlődés és a nagy földrajzi felfedezések / Розвиток мореплавства та Великі географічні відкриття
33. Vasco da Gama / Васко да Гама
34. Kolumbusz Kristóf / Христофор Колумб
35. F. Magellán / Фернандо Магеллан
36. A tengerészet fejlődés és a nagy földrajzi felfedezések. Amerika meghódítása / Розвиток мореплавства та Великі географічні відкриття. Завоювання Америки
37. Az inka birodalom és kultúra / Імперія та культура інків
38. Vendéglátás a 15-16 században / Нові складові у сфері гостинності в XV-XVI ст.

39. A 17-18. század földrajzi felfedezései / Подорожі та географічні відкриття XVII – XVIII століть
40. Ausztrália felfedezése / Відкриття Австралії
41. James Cook / Джеймса Кука
42. Ázsia és Szibéria felfedezése / Дослідження Азії та Сибіру
43. Orosz utazók és utazások 17-18. században / Російські мандрівники 17-18 століть
44. Kárpátalja múltjának fontosabb történelmi és a turizmussal összefüggő eseményei. A kezdetektől a 20. század elejéig / / Найважливіші події історичного минулого Закарпаття та події, пов'язані з туризмом краю. Від початків до першої чверті XX століття
45. Kárpátalja múltjának fontosabb történelmi és a turizmussal összefüggő eseményei. A 20. század első felének fontosabb eseményei / Найважливіші події історичного минулого Закарпаття та події, пов'язані з туризмом краю. Найважливіші події першої половини XX століття
46. Kárpátalja turizmusa a Szovjetunió időszakában / Туризм Закарпаття під час СРСР
47. A Grand Tour (nagy utazás) / Велика подорож
48. Az ipari forradalom korának utazásai / Подорожі під час промислової революції
49. Az ipari forradalom korának utazásai. Urbanizáció / Подорожі під час промислової революції. Урбанізація
50. Az ipari forradalom korának utazásai. A „vas” forradalom / Подорожі під час промислової революції. Революція «заліза»
51. A turizmus és a turizmus rendszerének fejlődése a 19. századba és a 20. század első felében / Основні чинники та напрямки розвитку туризму і системи гостинності в світі в XIX — першій половині XX століття
52. Thomas Cook és tevékenysége / Туристична діяльність Томаса Кука
53. Az első idegenforgalmi szervezetek kialakulása / Створення перших туристичних об'єднань і міжнародних організацій
54. A XX. század első felének utazásai / Подорожі XX століття
55. Utazási trendek a két VN között / Тренди подорожей між двома Світовими війнами
56. A repülés története / Історія авіації
57. A hajózás története / Історія виникнення суднобудування
58. A turizmus fejlődésének társadalmi tényezői a 20. század második felében / Соціально-економічні чинники розвитку туризму в світі в другій половині XX століття
59. A turizmus ipar globális fejlődése és főbb jellemzői a 20. század második felében / Особливості світової туристичної індустрії та основні види туризму в світі в другій половині XX століття
60. A turizmus helyzete Ukrajnában a rendszerváltás után / Стан туристичної справи в Україні в 90-і рр. XX століття

Допоміжна література з Історії туризму

1. Berghauer S.: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Főiskolai jegyzet. II. RF KMF. Beregszász, 2014
2. Berghauer S.: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Főiskolai jegyzet. II. RF KMF. Beregszász, 2014
3. Berghauer Sándor: Kárpátalja turizmusának kutatástörténete. In: Barkáts, Jenő (szerk.) Fiatal kárpátaljai magyar kutatók a természettudományi kutatásban. Beregszász, Ukrajna : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (2004) 118 p. pp. 79-83. , 5 p.
4. Deschmann A. 1990: Kárpátalja műemlékei. Kiadja a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület, Budapest, 230 p.
5. Kovács Lászlóné – Vizi István: Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek. Alto Nyomda, Székesfehérvár 2000
6. Michalkó G.: A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár 2004
7. Michalkó G.: A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár 2004
8. Дядечко Л. П.: Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Київ 2007
9. Ковальський В. С.: Законодавство – Туристичні послуги в Україні. Юрінком Інтер, Київ 2008
10. Лиман С. І. Історія туризму : навчальний посібник : (для студентів спец. "Туризм") / Сергій Іванович Лиман, Анатолій Юрійович Парфіненко, Іван Сергійович Посохов ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна; гол. ред. В. І. Кочубей. – Суми: Університетська книга, 2018. – 371 с.
11. Мальська М. – Худо В.: Туристичний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, «Центр учбової літератури», Київ 2007
12. Петранівський В. Л. – Рутинський М. Й.: Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник, Знання, Київ 2006
13. Рутинський М. Й. – Зінько Ю. В.: Сільський туризм. Навчальний посібник. Київ, Знання, 2006
14. Сокол Т. Г.: Основи туристичної діяльності. Підручник. Грамота, Київ 2006
15. Устименко Л. М., Афанасьєв І.Ю.: Історія туризму. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2005. 320 с.
16. Устименко Л. М., Афанасьєв І.Ю.: Історія туризму. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес 2005. 320 с.

17. Федорченко В. К. – Дьорова Т. А.: Історія туризму в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Вища Школа, Київ 2002
18. Федорченко В. К. – Дьорова Т. А.: Історія туризму в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Вища Школа, Київ 2012

Інформаційні ресурси / Internetes, elektronikus források

1. www.world-tourism.org
2. www.ukraine-travel.com
3. www.travel.kiev.ua
4. www.tours.kiev.ua
5. www.i-tour.com.ua
6. www.tour.com.ua/link/index.htm
7. www.travel-tour.com.ua
8. www.members.aol.com/chornogora
9. www.tour.crimea.com
10. www.tour.lviv.ua